

47056203 : สาขาวิชาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

คำสำคัญ : สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นภาคใต้/บริบท

ชู่เกียรติ แซ่ตั้ง : สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นภาคใต้ ในบริบทแห่งขุนเขาและสายหมอก
กรณีศึกษา อำเภอเบตง จังหวัดยะลา. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ศ.เกียรติคุณอรศิริ ปาณินท์.
164 หน้า.

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นภาคใต้ของประเทศไทย ในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัด
ยะลา ที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ อันเกิดจากลักษณะเฉพาะทางภูมิศาสตร์และความเป็นปัจเจกของกลุ่ม
ชาติพันธุ์ ต่างจากพื้นที่บริเวณอื่นๆ ของภาคใต้เป็นอย่างมาก โดยจุดมุ่งหมายหลักของงานวิจัยนี้คือ การศึกษา
ถึงอิทธิพลของระบบนิเวศ และอิทธิพลของคติความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มที่ส่งผลต่อรูปแบบ
ทางสถาปัตยกรรม ทั้งในระดับมหภาคเรื่อยมาจนถึงระดับจุลภาค จากนั้น จึงทำการสรุปลักษณะอันเป็นอัต
ลักษณ์และลักษณะร่วมทางสถาปัตยกรรม ตลอดจนภูมิปัญญาสรรค์สร้างที่ปรากฏในตัวเรือน

วิธีการวิจัย เริ่มด้วยการศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิในด้านประวัติความเป็นมาของกลุ่ม
ชาติพันธุ์ จากนั้นจึงทำการลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูลภาคสนามด้านสถาปัตยกรรม ด้วยการรังวัด และการ
ถ่ายภาพ ในขณะเดียวกัน ทำการสัมภาษณ์ผู้คนในชุมชน เพื่อให้ทราบจุดกำเนิด และพัฒนาการของชุมชน
ตลอดจนข้อมูลด้านคติความเชื่อ และวิถีชีวิตของผู้คน จากนั้นจึงทำการสรุป เพื่อสร้างแบบแผนทาง
สถาปัตยกรรมของเรือน ในพื้นที่ศึกษา แล้วนำแบบแผนที่ได้ ไปทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับสถาปัตยกรรม
พื้นถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อหาข้อสรุปลักษณะอันเป็นอัตลักษณ์และลักษณะร่วมทางสถาปัตยกรรมต่อไป

จากการศึกษาพบว่า อิทธิพลที่ส่งผลต่อรูปแบบทางสถาปัตยกรรมมากที่สุดคือ อิทธิพลด้านคติ
ความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม นับตั้งแต่การเลือกทำเลที่ตั้ง รูปแบบการวางผังชุมชนเรื่อยมา
จนถึงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมแบบเรือนแถวที่ถือเป็นวัฒนธรรมการอยู่อาศัยของชาวจีน ในขณะที่อิทธิพล
ด้านระบบนิเวศกลับส่งผลต่อรูปแบบวิถีชีวิตเป็นหลัก ทำให้ชาวจีนกลุ่มนี้ต้องปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตแบบ
เกษตรกรชาวสวนยางพารา ดังนั้น ภายในเรือนจึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้พื้นที่ให้มีความสอดคล้องกับ
ช่วงเวลา และสภาพภูมิอากาศมากขึ้น โดยที่ลักษณะทางกายภาพภายนอกของเรือนมีการปรับเปลี่ยนไปบ้าง
เล็กน้อยตามสภาพภูมิประเทศ แต่ทั้งนี้ยังคงรักษาไว้ซึ่งแบบแผนของเรือนแถวจีนแบบดั้งเดิม

ภาควิชาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

47056203 : MAJOR : VERNACULAR ARCHITECTURE

KEY WORD : SOUTHERN THAI VERNACULAR ARCHITECTURE/CONTEXT

CHUKIAT TANK : THE HILL AND THE MIST CONTEXT OF SOUTHERN THAI
VERNACULAR ARCHITECTURE : A CASE STUDY OF BETONG DISTRICT YALA PROVINCE.

THESIS ADVISOR : PROF. EMERITUS ORNSIRI PANIN.. 164 pp.

This Research is to study Vernacular Architecture of The Southern Region of Thailand in Betong District, Yala Province, which represent it's outstanding and symbolic, in order from an unique identity of it's landscape and racial individualism in the area. The main objective is to study the influences of ecosystem, belief, tradition and culture towards architectural form in Macro and Micro Scale. Then summarized to their unique characters, architecture including wisdom which appeared and perceived to it's housing.

The methodology of this research start with the study of secondary data of racial history followed by architectural field survey by took photographs and measure walk to collect related architectural samples, included an interview of those whom living in the community to analyzed the community development, which included their belief and life style. Then analyzed and summarized housing architectural form and pattern in the study area. The last method was to compare housing architectural form and pattern with adjacent area and concluded with unique characters and architecture.

According to the study, it was found out that the most influencing factors towards architectural form are local people belief, tradition and culture. These factors including the site selection, site planning and Row House architectural form which is a typical housing for Chinese. Ecosystem factor was mainly influence towards the life style caused Chinese to adjust their life style to the agricultural life style. According, hosing space was modified to suit with timing period and climate by adjust outer space to fit with landscape and environment, but still remain traditional Chinese Row House characters and pattern.

กิตติกรรมประกาศ

กราบบูชาพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ร่วมประสิทธิ์ประสาทวิชา มอบองค์ความรู้ทั้งปวงด้วยแรงกายแรงใจที่ทุ่มเท หมายเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษยานุศิษย์ทุกคน

น้อมรำลึกและจดจำด้วยความซาบซึ้งใจยิ่งนัก ต่อทุกๆน้ำใจที่เปี่ยมล้นไปด้วยอัธยาศัยไมตรีที่ดั่งลม ที่มอบให้แก่ข้าพเจ้าประหนึ่งคนในครอบครัวเดียวกันของชาวบ้านในอำเภอเบตง

ท้ายสุดนี้ ข้าพเจ้ามีอาลัยมเลือนเหล่าปิยะมิตรรอบกายทุกท่าน ที่คอยอุปถัมภ์ค้ำจุนในทุกด้าน อย่างเต็มกำลังสามารถ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์